

NORGES HØYESTERETT

Den 9. mars 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Endresen og Bergsjø i

HR-2016-00558-U, (sak nr. 2015/2271), sivil sak, anke over dom:

A (advokat Helge Wesenberg)

mot

Frende Skadeforsikring AS (advokat Trond Werner Lunde)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over utmålingen av et forsikringssselskaps regresskrav etter at et bolighus ble totalskadet ved brann.
- (2) A ble ved tiltalebeslutning 30. januar 2014 tiltalt for grovt skadeverk, jf. straffeloven 1902 § 292, jf. § 291, samt forsøk på tilsvarende skadeverk, jf. § 49. A ble også tiltalt for å ha fremkalt et forsikringstilfelle, jf. straffeloven 1902 § 272 første ledd. A tente på bolighuset som hun leide, slik at det ble totalskadet i brannen.
- (3) Nordhordland tingrett avsa dom 5. januar 2015 med slik slutning:
  - "1. A, født 00.00.1965, dømmes for overtredelse av straffeloven § 292 jf. § 291, straffeloven § 272 første ledd og straffeloven § 292 jf. § 291, jf. straffeloven § 49, jf. straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder, hvorav 8 – åtte – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven §§ 52 flg.
  2. A, født 00.00.1965, dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale erstatning til:
    - a) Frende Skadeforsikring AS med 3 499 321 – tremillionerfirehundreogtittitusenetrehundreogtjueen – kroner,
    - b) If Skadeforsikring NUF med 444 696 – firehundreogførtifiretusensekshundreogtittiseks – kroner,
    - c) Sparebank 1 Skadeforsikring AS med 34 000 – trettifiretusen – kroner."

- (4) A anket til Gulating lagmannsrett, som 15. september 2015 avsa dom med slik slutning:
- "1. **A, født 00.00.1965, dømmes for overtredelse av straffeloven § 292 jf. § 291, straffeloven § 272 første ledd og straffeloven § 292 jf. § 291, jf. straffeloven § 49, jf. straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder, hvorav 10 – ti – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven §§ 52 flg.**
2. **A, født 00.00.1965, dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale erstatning til:**
- a. Frende Skadeforsikring AS med kroner 3 499 321 – tremillionerfirehundreogtittifirehundreogtjuen.**
- b. If Skadeforsikring NUF med kroner 444 696 – firehundreogførtifiretusen sekshundreogtittiseks.**
- c. Sparebank 1 Skadeforsikring AS med kroner 34 000 – trettifiretusen."**
- (5) A har anket over størrelsen på erstatningsbeløpet tilkjent Frende Forsikring AS. Det er anført at lagmannsretten har bygget på uriktig rettsanvendelse. Lagmannsretten har vurdert skaden til gjenoppføringskost, og ikke omsetningsverdi per skadedato. Størrelsen på den erstatning skadelidte kan kreve, er ikke avhengig av hvilken type forsikringsordning skadelidte har. Videre er det ikke gjort fradrag i erstatningskravet for standardheving.
- (6) *Frende Forsikring AS* har anført at lagmannsrettens avgjørelse er riktig. Regresskravet er hjemlet i skadeserstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2. Erstatningen ved totalskade skal baseres på gjenanskaffelsesverdi. Erstatning basert på omsetningsverdi, vil ikke gi skadelidte full erstatning for sitt tap. Det er uansett ikke grunnlag for å gjøre fradrag for standardheving i denne saken.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at særskilt anke mot avgjørelsen av sivile krav følger tvistelovens regler, jf. straffeprosessloven § 435.
- (8) Det følger av skadeserstatningsloven § 4-3 at forsikringsselskapets regresskrav overfor skadevolder ikke kan overstige den erstatning skadelidte selv kunne ha krevet av skadevolder.
- (9) Under henvisning til *Høyesteretts* dom i Rt. 2005 side 1726, der det ble lagt til grunn at det ved straffutmålingen for en brannstiftelse var eiendommens omsetningsverdi forut for brannen, som var det relevante uttrykk for skaden, har den ankende part i saken her gjort gjeldende at det også ved beregning av forsikringsselskapets krav må tas utgangspunkt i eiendommens omsetningsverdi.
- (10) Det er ikke grunnlag for en slik slutning. Skadelidtes krav må bestemmes ut fra de alminnelige bestemmelser i skadeserstatningsloven, slik disse er blitt fastlagt gjennom praksis. Det er ikke tvilsomt at skadelidte selv kunne krevet gjenanskaffelsesverdien erstattet, og det følger da av lovens system for det første at også forsikringsselskapet kan kreve slik erstatning, men også at forsikringsselskapet ikke kan fremme ytterligere krav mot skadevolder.
- (11) De nærmere vilkår for forsikringsdekningen er ikke opplyst i saken, og det må legges til grunn at regresskravet gjelder en fullverdiforsikring med nyverdiklausul, som i dag er det vanlige ved boligforsikring. Det huseier sikres ved disse ordningene er at erstatningen vil være

tilstrekkelig til gjenoppføring beregnet etter prisene på skadedagen, og det skal, som alminnelig regel, ikke gjøres fradrag i erstatningen som følge av at bygningen var gammel og/eller uhensiktsmessig. Dekningen går med andre ord utover det å erstatte den sikredes økonomiske tap. Det er heller ikke til hinder for utbetaling under forsikringen at gjenanskaffelsesprisen er lavere – det er for eksempel tilsvarende hus til salgs i nærområdet til en lavere pris.

- (12) Det kan med andre ord ikke uten videre legges til grunn at det er samsvar mellom den gjenanskaffelsesverdi skadelidte har krav på etter skadeserstatningsloven, og den gjenoppf ringskostnad som skadelidte får utbetalt fra forsikringselskapet.
- (13) Etter at lagmannsretten har gjennomgått dommen i Rt. 2005 side 1276, og har vist til at Høyesterett, under henvisning til en avholdt forsikringstakst, bygget på *omsetningsverdi* for tilsvarende bygning, begrunner lagmannsretten hvorfor forsikringselskapets krav fullt ut kan fremmes i regressomgangen slik:

"Tilsvarende begrensning til omsetningsverdi kan ikke ses   gjelde i Frenedes forsikringsavtale med B. Her forelå det fullverdiforsikring av huset, og B hadde krav på   få gjenoppført tilsvarende hus. B forklarte for lagmannsretten at det var foretatt enkelte standardhevinger, men dette hadde han dekket selv.

At B etter brannen har fått et nytt hus, kan ikke komme tiltalte til gode. Ved gjenoppføring av et hus kan det selvsagt ikke nyttes gamle, og dermed mindreverdige materialer. Etter skadeserstatningsloven   4-1 skal erstatning for tingsskade dekke skadelidtes tap. Dette tapet kunne B krevd dekket av tiltalte, jf. skadeserstatningsloven   4-2, og tilsvarende må det samme tapet danne grunnlag for regress fra Frenedes side mot tiltalte etter   4-3."

- (14) Lagmannsretten tar her uriktig utgangspunkt i forsikringsdekningen i stedet for   vurdere gjenanskaffelsesverdien etter alminnelige skadeserstatningsregler. Avgjørelsen bygger på feil rettsanvendelse og oppheves i medhold av tvisteloven   30-3 andre ledd bokstav d.
- (15) Dommen er enstemmig.

D O S S L U T N I N G :

Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2 A, oppheves.

Clement Endresen
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: